

Regeringskansliet
Kulturdepartementet

Yttrande över utredning ”En inkluderande kulturskola på egen grund” (SOU 2016:69)

Örnsköldsviks kommun avger följande synpunkter avseende utredningen ”En inkluderande kulturskola på egen grund” (SOU 2016:69)

Infrastruktur för den nya kulturskolan

Utredningen har en avgränsning och har kulturskolans s.k. ”kärnuppdrag” i fokus, som beskrivs i term av ”ämneskurs” och i detta också knutit det till den ”fria tiden”. Frågan är; - Vad är en ämneskurs? - När infaller den fria tiden? - Vilken är kulturskolans främsta uppgift? - Hur har utredningen tagit sig an brukarnas perspektiv och behov?

Förslaget om en nationell strategi, är mycket bra och är helt i linje med vad som krävs för att ge barn och ungdomar möjlighet att finnas med i skapande sammanhang oberoende var de bor i landet. En kulturskolelag kan tyvärr få den effekten att kommunerna lägger sig på en miniminivå, där utveckling av verksamheten kraftigt begränsas.

Kommunen bör ges det mandat som krävs utifrån de förutsättningar och behov som råder på ort och ställe, därför bör ett eventuellt regelverk ej utformas för detaljerat. Kulturskolornas verksamheter är uppbyggda utifrån varje orts specifika kultur och förhållanden, vilket innebär att en likriktning skulle både försämra och försvåra varje verksamhets ambition att utvecklas. För att ge barn och ungdomar tillgång till kulturskolans verksamhet, krävs det en mångfald av ingångar till verksamheten och en mångfald av arenor att verka på under dagen, likväl som eftermiddag och kväll. Begränsas tidsutrymmet för kulturskoleverksamheten att endast verka utanför skoldagen, kommer det att exkludera ett stort antal barn och ungdomar. Den ”fria zon” som lyfts i utredningen skapas inte endast genom att förlägga verksamheten efter skoltid, eftersom barn och ungdomar ofta styrs av vuxnas relation och referensramar när det gäller deltagande i kulturaktiviteter. Detta leder inte till någon större frihet att välja för barnen/ungdomarna.

I stället bör strukturer byggas och förhållningssätt upprätthållas för att undanröja hinder för deltagande i kulturskolans verksamhet oberoende av arena eller när aktiviteterna genomförs. Utifrån brukarnas perspektiv (barnen och ungdomarna), är tillgänglighet och likvärdighet av högsta prioritet, där trösklar systematiskt och målmedvetet måste arbetas bort.

Kulturskolan är en del av grundskolan och har ett oerhört viktigt arbete med att nå in med de estetiska läroprocesserna i det dagliga arbetet. Där är skolledarnas inställning A och O.

Nationella mål 6:2

Ungas fria tid

Örnsköldsviks kommun anser att elevernas möjlighet att delta i kulturskolans gruppverksamhet inom den samlade skoldagen är väsentlig för deras möjlighet att kunna delta. Dels handlar det om att inte ha möjlighet att stanna kvar efter skolan p.g.a. skolskjutsar, dels handlar det om att kunna nå elever oavsett socioekonomisk bakgrund. De barn och unga som inte har en naturlig relation eller referens till kultur inte ges möjlighet att hitta till verksamheten då det ofta styrs av vuxnas referensramar och relation till kulturen. Fokus skulle snarare kunna vara på frivillighet i stället för fritidsaktivitet. Ambitionen är att ge alla tillgång till kultur oberoende av vem man är eller var man bor. Det är viktigt att arbeta på bred front både under dagtid, eftermiddags- och kvällstid.

Att sänka tröskeln rejält är den enda vägen för att nå ut till alla, vilket sker på en mängd olika sätt, med fokus på barn och ungdomars behov, önskemål och delaktighet. Kulturskolan behövs inom den fria tiden utanför den samlade skoldagen. Där måste samarbetet med kultur- och fritidsgårdar, bibliotek, museer, konsthallar och andra kommunala verksamheter samt föreningar utvecklas.

Utifrån ett glesbygdsperspektiv och ambitionen att nå alla barn och ungdomar och därmed sänka tröskeln till deltagande i vår verksamhet, krävs det; att verka där barn och ungdomar finns naturligt (i skolan). Skolan är en viktig, unik arena som ger kulturskolan förutsättningar att verka som kulturbärare där man kan ge alla barn kulturella miljöer att utvecklas och växa i. Denna synpunkt även p.g.a. skolskjutsar, långa skoldagar, avsaknad av kollektiv trafik i stora delar av kommunen, samt att många nyanlända flickor skulle utestängas, eftersom de till stor del inte vistas utanför hemmet efter skoldagens slut.

De estetiska lärprocesserna har en central plats genom hela läroplanen och med kulturskolans närvaro i skolan bidrar det också till elevernas utveckling av kunskap och förmågor.

Verksamhet inom tre eller flera konstuttryck

Målet att en kulturskola som präglas av hög kvalitet och konstnärlig och genremässig bredd med verksamhet inom tre eller flera konstuttryck anser Örnsköldsviks kommun bör ändras till ett eller flera konstuttryck för att ta vara på det som redan finns och fungerar och att bygga vidare på det. De skolor som idag inte får kalla sig kulturskola exkluderas i möjligheten att söka bidrag för verksamhetsutveckling. Bidraget är för många musikskolor/ kulturskolor den enda möjligheten till breddning av verksamheten, eftersom det ofta saknas de ekonomiska "muskler" som krävs för att uppnå hållbar utveckling.

Lokaler med ändamålsenlig utrustning

När det gäller lokaler så behöver kulturskolan ett "viste", ett centrum för sin verksamhet, detta viste bör samordnas med annan kulturverksamhet i kommunen. Samtidigt så måste det finnas lämpliga lokaler på skolorna, lokaler för musik, drama, dans, bild, slöjd osv. Även dessa lokaler kan komma den fria tiden och civilsamhället till del. Att enbart verka för tiden utanför den samlade skoldagen och i centraliserade lokaler anser vi vara förkastligt ur ett demokratiskt barn- och ungdomsperspektiv.

Resterande punkter är helt i linje i vad vi strävar efter att åstadkomma i vår verksamhet.

Synpunkter på förslag till åtgärder 6:3–6:10

Örnsköldsviks kommun ställer sig positiva till utredningens förslag som är väl genomtänkta utifrån det utgångsläget som har lyfts när det gäller kulturskolornas behov av verksamhetsutveckling och pedagogisk utveckling. Dock anser Örnsköldsviks kommun att verksamhetsbidrag bör vara mer långsiktiga för att kulturskolorna ska ha en chans att verka i den aktuella utvecklingsatsningen som medel har bidragits till. I stället för att ha en kortsiktig tidsbegränsning, så bör tidsbegränsningen sträcka sig mellan 3-5 år. Det skulle ge större möjlighet till grundlig förankring av utvecklingsarbetet och att ge verksamhetsutvecklingen en chans till fortlevnad över tid, i stället för ständiga, korta projekt. I detta bör naturligtvis kontinuerliga avstämningar och uppföljningar genomföras av arbetet.

Avdelning, handläggare, tfn, e-post

Stab

Anna Thors 0660-88 140

anna.thors@ornskoldsvik.se

Varje kulturskola bygger på sina unika styrkor och förutsättningar, vilket bör beaktas innan allt för snäva riktlinjer fastställs. Örnsköldsviks kommun vill betona kulturskolans möjlighet till relationsskapande där barnen/ungdomarna finns, d.v.s. skola, fritidsgård, bibliotek osv.

Örnsköldsviks kommun

Glenn Nordlund
Kommunstyrelsens ordförande